A^e 1828. N°. 78.

GEPRIVILI- GEERDE SURINAAMSCHE COURANT.

Voor MAANDAG den 29e. September.

PARAMARIBO.

ZEETYDING.

UITGEZEILD.

Het Schip *Maria*, Kapt. F. H. Zeilstra, naar *Amsterdam*.

BUITENLANDSCH NIEUWS.

Getrokken uit de Hollandsche Couranten van Juny 1828.

FRANKRYK.

PARYS, *den 6den Juny*. De algemeene debatten over het ontwerp van de wet op de dagbladen, thans by de Afgevaardigden afgeloopen zynde, zoo hebben dezelve op gisteren een begin gemaakt met het afzonderlyk behandelen van elk artikel op zich zelf en het regelen der amendementen, welke in dezelve zouden behooren te worden toegelaten.

De Voorzitter begint met aan de leden te herinneren, dat het voorstel van den Heer *Devaux* hierin bestaat, om de enkel politieke dagbladen aan eenen borgtogt te onderwerpen.

De Heer *Dumont* stelt voor hier toe te voegen: *Alle andere dagbladen of tydschriften zyn van den borgtogt bevryd, met uitzondering evenwel der zoodanige, welke reeds twee vonnissen te hunnen laste hebben, uit zake van lastering, of van zich met staatkundige onderwerpen te hebben ingelaten. In dit geval zullen zy, even als de politieke bladen, verpligt zyn binnen den termyn van twee maanden eenen borg te stellen, of by gebreke van dien ophouden in het licht te verschynen.*

De Heer *de la Boulaye* verzet zich tegen het amendement van den Heer *Devaux*, [illegible] allen tyde te zullen verzetten tegen ieder voorstel, hetwelk strekken zoude om in het minst inbreuk te maken op den waarborg, welke aan het gouvernement en aan de maatschappy in het algemeen verzekerd wordt door het stelsel der borgtogten.

De Heer *Devaux*, zyn amendement verdedigende, merkt aan, dat er hoofdzakelyk drie tegenwerpingen worden gemaakt: 1°. de onmogelykheid om de letterkundige van de staatkundige dagbladen te onderkennen; 2°. de geest van het stelsel van borgtogt, byzonder gerigt op alle tydschriften; 3°. het kwaad, hetwelk gesticht kan worden door tydschriften, vreemd van alle staatkundige bemoeyenis, maar zedekundige of godsdienstige onderwerpen behandelende, en zich aan den den letter overgevende. De spreker, deze bedenkingen oplossende, besluit, dat vryheid van de drukpers de algemeene regel moet zyn, en dat, voor zoo verre men vermeent dezelve aan eenigen band te moeten onderwerpen, zulks de uitzondering behoort daar te stellen.

De Heer *de Cambon* kan zich met dit gevoelen niet vereenigen, maar is van [illegible] dat de [illegible] en de [illegible] uitzondering moet zyn.

De Heer *Manguin* merkt aan, dat men zeer zelden, by het aannemen van eenig nieuw stelsel, al de gevolgen daarvan voorziet; dat die gevolgen zich echter weldra voordoen, en dat men zich alsdan onvoorbereid bevindt, om de zelve te keer te gaan. In 1819, zegt hy, is het stelsel der borgtogten voor de politieke dagbladen ingevoerd. Dat stelsel is stryding met Art. 8 van het charter, hetwelk aan iederen Franschman het regt toekent om zyn gevoelen te uiten en te doen drukken. Of men nu dit gevoelen alle dagen of wel eens in de week, op bepaalde of wel onbepaalde tyden uit, het blyft altyd het bekend maken van zyne gevoelens door den druk. Maar men was destyds bevreesd voor de zwarigheden, welke de vryheid der politike dagbladen na zich mogt slepen. Het begin sel werd derhalve aangenomen, doch als uitzondering en geenzins als algemeene regel; thans wil men hetzelve, zonder onderscheid, op alle dagbladen toepassen, en alzoo de letterkundige tydschriften t n eenemaal onderdrukken.

De minister van binnenlandsche zaken de beide amendementen bestrydende, kan zich niet begrijpen, hoe men het denkbeeld kan vereenigen, om de letterkundige bladen aanvankelijk van den borgtogt vrij te kennen, en dezelve daarden te onderwerpen, nadat zij een en andermaal eene geregtelijke condemnatie hebben ondergaan, als wanneer men, eerste de noodzakelijheid schijnt te willen gevoelen, om de maatsbhappy en de burgers tegen de aanvallen der tydschriften te beveiligen.

Eindelyk tot de stemming overgegaan zijnde, zoo zijn de beide amendementen verworpen.

Wyders heeft de Heer *Jars* a'samendement voorgesteld, dat men aan den borgtogt niet anders zoude onderwerpen dan tydschriften, meer dan drie maal 3 weeks uitkomende, doch ook dit voorstel is, met 192 tegen 182 stemmen verworpen.

De *constitutionnel* spoort zynen wreder geestsdrift te bedaren over den afloop dezer zitting, maar vindt denzelven den vollen teugel. Het amendement van den Heer *Devaux*, dus uit zich gemeld *Journal*, is verworpen, en, wy zeggen zulks met leedwezen, vele der tegenwoordig geweest zynde constitutionelen hebben tegen hetzelve gestemd. Het is een ongeluk, hetwelk wy betreuren. Men offert nimmer een beginsel op, zonder zich een naberouw te bereiden. In 1822 heeft men insgelyks de *ten lance* gestemd, en de Afgevaardigden, die zich destyds voor dezelve hebben verklaard, wachten zich wel er zich thans op te beroemen; zy zyn de eerste om dezelve te vloeken en te verfoeyen. Zy zyn in stryd met zich zelve, eene zaak, altyd nadeelig voor de achting van hen, die zich hieraan bloot stellen. Men heeft de kleinere tydschriften uit den weg willen hebben; het ware beter geweest dezelve openlyk te verbieden, dan dezelve te doen bezwyken, onder voorwaarden, welke derzelver bestaan onmogelyk maken. En zedekundig en staatkundig berekend, is niets rampzaliger dan huichelary in de wet. Men zegt zy hebben zich aan buitensporigheden schuldig gemaakt; waarom hen dan niet gestraft? Het is een onheil, den wetgever zich van het zwygen van den regter op de gestrengheid van den fiscaal te zien beroepen. Maar zoo en letterkundige tydschriften zyn, welke het licht eener wyze critiek te midden van de duisternis der verkeerde leerstellingen verspreiden, moeten deze dan de fouten van andere boeten? Moet de wetgever zich gelyk stellen met den landbebouwer, die, om zyn land van onkruid te bevryden, gelyktydig met hetzelve ook het graan zonde ontwortelen? Wat zal het geleerd en geletterd Europa zeggen van de Afgevaardigden eener groote natie, welke het zwaard van *Themis* aan de nederigheid van het schimpdicht tegen stellen, en een vuurwerk met het grof geschut eener battery beantwoorden?

GROOT-BRITTANIE.

LONDEN, *den 7den Jany.* Sedert den 31en zyn er geene berigten uit Lissabon aangekomen. De destyds ontrust-

gene depêches van den Heer *Lamb* droegen dedagteekening van den 27sten Mei. Ons ministerieel avond-blad spreekt van den toestand der zaken en van den jongen prins, die het slagtoffer zyner barstogen en zyner raadslieden schynt te zullen worden, op eene wys, welke toont, dat hetzelve alle weder-aanknooping der banden tusschen hem en ons gouvernement als iets onmogelyks beschouwt. Zie hier welk een tafereel de *Courier* van den staat van Portugals toestand en Don *Miguels* uitzigten ophangt:

„Van Oporto is de vlam spoedig overgeslagen naar alle gedeelten van de provincie Minho. Tras Monters, betoont denzelfden geest. Dezelve omvat bykans geheel Beira, en heeft zich in Estremadura vertoond. Eindelyk is hy ook, over de Mondego, naar de oevers van den Tang zelven overgeslagen. Oporto en Lamego, Aveiro, Vizeu, Coïmbra Leira, Abrantes en Santaren hebben zich tegen den overweldiger verzet, en de troepen van elk dezer plaatsen hebben zich met die van Oporto vereenigd. Het 6de en 10de regement infantery, het 10de en 12de kavallery, het 9de, 10de, 13de, 20ste en 22ste cazadores, hebben zich alle voor Don *Pedro* verklaard, en zyn op weg naar de hoofdstad, op Aanne togt steeds in sterkte aangroeyende (*vires acquirunt eundo*) en overal worden zy met zegeningen en gejuich verwelkomd.

„Welke is intusschen de toestand van den overweldiger, en welke zyn zyne middelen van tegenweer? Zyne militaire magt is veel minder in getal ook kan dezelve niet te best betrouwd worden. Het 18 regement, het 7de kavallerij, het 7de en 19de infanterij, en het 8ste cazadores, zijn den 25sten en 26sten uit Lissabon tegen de constitutionelen opgerukt; maar men vermoedde dat de helf dezer troepen van de eerste gelegenheid gebruik zou maken, en naar de partriotten van Oporto over te loopen. Don *Miguel* veinst, in een besluit van den 23ten, deze zaak als een oproer te beschouwen, hetwelk hij gemakkelijk kan dempen. Hij heeft de oprigting bevolen van een korps vrijwilligers van ongeveer 2700 man, hetwelk onder den Hertog *de Cadaval* gesteld zal worden. Hij poogt het volk door schrik in bedwang te houden. Des nachts wordt er huisvoking gedaan bij lieden van allen rang, de arrestatiën vermenigvuldigen, de gevangenissen zijn opgevuld met de slagtoffers zijner dwingelandij, en spionnen doorkruisen alle straten en openbare pleinen. Het ontvangen van de minste tijding uit Oporto is eene daad van hoog verraad. Zelfs degenen, die alechts wagen de proclamatie der Junta van Oporto te lezen, worden gestraft. Vele edelen hebben hun heil in de vlugt gezocht, andere zijn tot de constitutionele armee overgegaan, en wij voorspellen dat Don *Miguel* zelf eerdaags op de lijst der vlugtelingen zal gesteld worden. Reeds heeft hij zijne kostbaarste zaken aan boord van een fregat doen brengen, en de verschijning der constitutionele troepen zal voorzeker een teeken voor hem wezen om te ontvlugten, al te gelukkig indien hij de zoo ruim verdiende straf door de vlugt kan ontkomen.

„Dezen uitslag hebben wy lang verwacht en voorspeld. De meineedigheid en het verraad, waren zoo groot, de middelen zoo verfoeyelyk en echter zoo ontoereikend, de werktuigen zoo nietig en laag, de eerste verrader, het voorwerp zelf, zoo volkomen ontbloot, niet alleen van alle kundigheden, maar zelfs van de gewone hoedanigheid van moed, dat eindelyk geluk en zegepraal ommogelyk waren."

Naar het schynt bestaat er op dit oogenblik reeds geene officiele gemeenschap meer tusschen de beide gouvernementen. De stappen, door den Heer *Lamb* en nevens hem door de overige gezanten te Lissabon genomen, zyn bekend. Ook hier te Londen zyn de betrekkingen afgebroken. De markies *de Palmella* namelyk heeft, aan den staatssecretaris tot de buitenlandsche zaken, Graaf *Dudley*, den 23sten Mei eene [redacted] verklaard, dat, ingevolge het decreet, door Don *Miguel* op den 3den dier

maand genomen, hy zich niet langer als den vertegenwoordiger van het in Portugal bestaande gouvernement kon beschouwen, maar de bevelen van zynen souverein moest verwachten, tot wiens kennis hy het besluit gebragt had, hetwelk hij thans mededeelde.

Onze papieren geven de verwachting te kennen, dat op dit oogenblik Don *Miguel* reeds opgehouden heeft in Portugal te regeren. Zy spreken van een plan, hetwelk de constitutionelen hadden, om zich, te Lissabon zelf, van het kasteel St. Julien meester te maken, een ontwerp dat, zoo het gelukte, een spoedig eind aan den stryd zou maken. Men hoopte (het is de *Courier* die dit zegt) dat beide zoon en moeder gevat en naar Brazilië ingescheept mogten worden.

Intusschen, hoezeer het ministerie in dit geval eenen toon gebruikt heeft, welke men het zelden met betrekking tot eenig bestaan gouvernement, waarmede wy niet in openlyke vyandschap waren, heeft zien aannemen, geeft de *Times* niet onduidelyk te kennen, dat er met een deel van hetzelve heimelyke onderhandelingen tot Don *Miguel's* ondersteuning gevoerd zyn. Na opgegeven te hebben, wat het gedrag van Engeland in de Portugesche zaken geweest is en zyn moest, gaat dit blad aldus voort:

(Vervolg hier na)

ADVERTISSEMENTEN.

De genen welke iets te verderen hebben van, of verschuldigd zyn, aan den Boedel wylen Mejufrouw de Wed. H. H. ARNZEN, worden vriendelyk verzocht daarvan opgave te doen aan ondergeteekenden.

Paramaribo den 28e. September 1828.

Wed. H. ARNZEN qq.

J. E. LYONS zal Donderdag o[m] 9 uren op Vendue verkoope[n] Provisien en Stukgoederen oxhoofde[n] Bakkeljauw, meede om reekening te sluite[n] 100 vaiis Boter en Eenige kiste[n] Wyn &c.

*** De Uitloting van een span Paarden met wagen & tuige[n] zal plaats hebben op aanstaande woensdag den 1 October des avonds ten 7 uren in het HOLLANDSCHE KOFFYHUIS bewoond door de Heer M. J. COSTER.

Kapt. G. M. JANSSEN, voorende het Schip *de Twee Gebroeders*, is willens deszelfs Brieven zak te sluiten en te vertrekken o[p] den 8 October aanstaande, versoeken de de respective Heeren Inladers hu[n]ne producten in tyds aan boord te bezorgen, bedankende bij dezen voo[r] de aan hem bewezen gunst.

Paramaribo den 29e. September 1828.

De Ondergeteekende neemt bij dezen afscheid van alle zyne Vrienden en bekenden.

A. S. POSNANKIE.

Bramspunt, aan Boord 't Schip MARIA, *gevoerd door Kapt.* F. H. ZEYLSTRA.

†† Per dezer Drukkery zyn te bekomen:

Reglement voor de Regtbank van kleine Zaken.

Dito op het beleid der Regering in Justitie-Zaken, den Handel en de Scheepvaart voor de Kolonie *Suriname*.

Gemeenzaame Leerwyze om de Bastert- of *Neger-Engelsche Taal* op een gemakkelyke wyze te leeren verstaan en spreken, à *f* 1 80.

Ordinaire Wissels.

Dito voor Uitgaande Regten.

Gedrukt ter Gepriviligeerde Gouvernements-Drukkery van de Erven J. [illegible]